

Novým předplatitelům.

Všechni noví odběratelé, kteří teď na Pokrok Západu na rok předplatí, dostávají budoucí až do konce budoucího roku a budou tedy mít časopis od nynějška do nového roku zdarma. Vid. Pok. Západu.

Hrozné spiknutí.

Nynější doba jest, jak známo, dobou všeobecných spiknutí. Jak už víme od našich populistických přátel, měli jsme spiknutí, následkem něhož přestaly se raziti stříbrné dollary. Měli jsme spiknutí, následkem kterého dřívějíti neproceně velenáky vyměnitelné se staly za zlato a všechna naše měna dospěla ku stejné hodnotě, tak že každý dolar je jako každý jiný dolar. Měli jsme spiknutí, když přijat byl zákon Shermanův a pak zase bylo spiknutí, když byl odvolán. Jest posud v dobré paměti, že minulý jaro spikly se banky a Shylockové, Wall street a Lombard street, aby nás zbavili všeho zlata a proto plynulo zlato ze země ven. V minulých týdnech zase měli jsme spiknutí těch samých bank a k tomu ještě i banky anglické, následkem kteréhož zase zlato bylo posláno sem narpět. Ale nejzávažnější je všech děbelských spiknutí, jaké jen děbelská mysl ve své zlopověstnosti může vymysleti, jest spiknutí Mark Hannya, kteréž má za účele zvoliti McKinleyho pomocí zvýšené ceny všech plodin polních.

Jest všeobecně známo, že nejhlavnějším ze všech argumentů stříbrařských byl ten, že veškeré plodiny polní, vše, co farmář ku přežití má, jest laciným a to proto, že stříbro je laciným a zlato drahým. Ne snad od počátku této kampaně, nýbrž již asi po dva roky hlášáno bylo z každého politického stříbrařského pařezu, že pšenice jde vždycky dolů, když jde stříbro dolů a že lepších cen pšenice nelze dosáhnouti jinak, nežli svobodnou ražbou stříbra, kterouž prý se cena tohoto zlepš. "Pokud nebudeme mít svobodnou a neomezenou ražbu stříbra v poměru 16 ku 1", hlásá pan Bryan a všechny jeho hlásné trouby za ním a před ním, "nemůžeme mít nic jiného než 50tencentovou pšenici, 15tencentovou korou a 10tencentový oves."

Ale toho se nenadál pan Bryan ani jeho přívrženci, že ten arcispiklenc Mark Hanna učinil takhle rázem čaru přes jejich nekolikaletý počet a dokáže tak úplnou lichost a bezpodstatnost jejich důvodů. Pomysleme jen, co on učinil: Spřoběhl on, spiklenecky děbelský, sucho v Indii, neúrodu v Uheraku, chatraou sklizeň v Rusku a skrovnou v Argentině a hle, ti zlopověstní Shylockové, ti spiklenci na Lombard ulici v Londýně a na Wall ulici v New Yorku, kteří byli spikři za tím účelem, aby farmář nedostal více než 50 centů za pšenici v trhu chicagském, náhle a najednou předstihují se v nabízení vyšších a vyšších cen za americkou pšenici a za všechny jiné plodiny polní. Rázem přetřeno bylo to společenství mezi pšenicí a stříbrem, die něhož stříbro "tahalo" pšenici dolů a kdežto stříbro klesá, pšenice stoupá. V polovici srpna prodávána byla pšenice v Chicagu až i za 53 centy bušl, však minulý týden dostoupila až na 78 centů bušl, tedy zdrazila se o 25 centů na bušl. Tímto děbelským spiknutím zvýšena byla ovšem cena celkové úrody pšenice, nepočítaje žádnou jinou plodinu, o více nežli 100 milionů dolarů. Počítáme-li též stoupaní plodin ostatních, kteréž částečně již se stalo a částečně bude následovati, jakož i nevyňatelné stoupaní cen dobytka, tedy bude to spiknutí Mark Hannya přináseti prospěch veškerému rolnictvu v obnosu přes 200 milionů dolarů.

Rozumní lidé ovšem vědí, že toto stoupaní ceny jest následek

nedostatečné úrody v zemích svrchu zmíněných, jež více neb méně pšenice do Anglie vyváží, ale pravý populista věří a věřiti bude až do posledního dne svého života, že stoupaní to nestalo se cestou obyčejnou, nýbrž že spůsobil je ten zlopověstný kouzelník Hanna a to proto, aby docílil zvolení McKinleyho. Pravý populista věří též, že až bude po volbě, tedy zase pšenice klesne na dřívější cenu a bude tomu věřiti i pak ještě, až přeověděl se, že věřil klamu. Pro populistu není v celé bibli pravdivější věty ne-li ona: Věť a spasen budeš.

Stříbrný trust, dřívějíti dělnictva a dělnici.

Stříbrný trust učinil otázku svobodné ražby stříbra ve prospěch majitelů stříbrných dolů hlavní otázkou volební kampaně a přispěl do fondu na volbu Bryanovu již \$400,000. Muž, který nad vyjádřením tohoto fondu koná kontrolu, má zároveň vrbal dozor nad celou stříbrařskou kampaní a bude velmoct za trůnem, bude-li Bryan zvolen. Jméno jeho jest David Moffat, M. A., který dráží Bryanovy kampaně táhne chuťm proti boháčům, jest též David Moffat, který nešťávně v Leadville, Colo., proti svým vlastním dělníkům v stříbrných dolech, kteří stávkou domáhali se mzdy, jež by je zachránila od hladu a nouze, posílal nejen sondy, nýbrž i státní milici, takže mnoho dělníků bylo postřeleno nebo poraněno. Mnohonásobný milionář, železniční magnát a stříbrný král Moffat stará se tak pečlivě o existenci svých dělníků, že čerpá do vodu v dolech zarazil a doly raději zaplaviti nechá, tedy raději stráž tu trpí, nežli by svým dělníkům povolil zvýšení mzdy o 50 centů denně. Moffat je brutálním vyděračem a utiskovatelem dělnictva a přeč útočí ryan, nástroj to stříbrného trustu, ve všech svých řečech proti trustům, proti monopolům, proti boháčům a roztrubuje sebe jako vykupitele utištěného dělnictva. Nechceme obviňovati. Ale skutečnost, že Bryan s takovým dřívějítem dělníků, jako jest Moffat, pod jednou pokrývkou vězí, nutí přece k přemýšlení. Popokratěckému kandidátu presidentství ne zbývá ovšem mnoho pro dělnictvo a jeho potřeby, jakkoli z úst med mu plyne.

I nelze proto než k dělníku pořádku a pořádku volati: Nedejte se zmásti od pochlebnků a pokrytých a jejich medosladkých řečí! Nedejte se od lidí, jako jsou Bryan a spol., svěsti ke kroku, jehož následky přinesou největší zkázu v přední řadě vám! Bylť vám už dostatečně a jasně, podle pravdy vysvětleno, co můžete pro sebe očekávat od svobodné a neomezené ražby stříbra. Dolar s kupní hodnotou o polovici sníženou bude vám pak vyplacen, a za zboží, které t d za dolar koupiti můžete, budete pak muset platiti bez mála dva dolary! Peníze na domácnost, které dnes dáváte svým ženám, nebudou pak ani při největší spofivosti postačovat a na zvýšení mzdy nedělejte si nadějí. Při takých konkurenčních bojích v naší době odhodlavaj se továrníci jen velmi těžko ke zvýšení mzdy a odhodlavaj se k němu tím těžší, když na zemi spouívá bídné zléch časů a když obchod a průmysl leží ladem. A k tomu dojde a dojíti musí po zavedení stříbrné měny. Neboť bude-li oslabena kupní schopnost dělnictva, pak se zmenší i odbyť farmářských plodin a výrobků, tak že pak i farmář počtí jen ještě věš: nouzi. Majili však farmáři špatné příjmy, pak zůstanou i nesčíslné tovary, které jinak by šly třeba jako na dračku, ležeti ve skladištích a následkem nepatrné poptávky klesnou velmi značně v ceně.

Tak budou zmenšenu kupní schopnost lidí vůbec zmenšeny i příjmy továrníků a títo sotva asi budou mít chuť povoliti zvýšení mzdy, jehož dělníci pak tak velice bude potřebovatí. Jenom majitelé stříbrných dolů budou mít ze svobodné ražby stříbra zisk a jest také jedině v jejich zájmu, co Bryan vzdor všem opačným tvrzením a důkazům zastává. Jich příjmy ovšem pak se v okamžiku zdvojnásobí, kdežto příjmy mass lidových v téměř poměru poklesnou. Teprve pak by vypukla opravdu těžká nouze a každodenně ozývala by se z tisícových úst prosba:

Pane, vyvobod' nás od zlého — totiž od pana Bryana a jeho pomahačů!

Nepochopená svoboda.

Nelze popřít, že vzájemná svoboda život ve Spojených Státech není ani zdaleka tak vyvinuta, jak by se na lidovou republiku a na osvícený národ slušelo. Avšak takovouto nesnášlivost nenajdeme jen u kapitalistů, nýbrž snad ještě u většiny mezi farmáři a dělníky. V mnohých venkovských krajinách stává se občan, který bledě nahlédy nesdílí, předmětem útoků, společnost se mu vyhýbá a mnozí dobří lidičky dokonce hned jsou po ruce s bojkotem. Máme toho četné příklady i v krajích krajanových. S nejmenším ohledem setkává se svoboda tisku, která je přece acenotelným pokladem, anebo aspoň měla by jtm býti. Každý časopis, který se osmělí míti neodvislé mínění, zasyřován jest nadávkami a vřrůžnými dopisy a zhušta je dáván i do klatby. Následkem toho točt se mnohé listy jako korouhvička po větru právě vanoucí, zrovna tak jako temeslní politikáři, kteří vždycky "plavou s proudem" a na každý tak zvaný lidový vrtoch s největší cehotou přistopují. Nemáť právě každý odvahu dáti průchod svému přesvědčení, zvláště kde jde o kapsu.

Ve většině lidí vězí dosud zbytek onoho fanatismu, který nesmířitelnou záští pronásledoval každého, kdo smýšlel jinak. Nedovedou se spřátelit s myšlenkou, že by lidstvo důstojně zbabnělo, kdyby nebylo různosti v náhledech. Na papíře se jim svoboda mluven, tisku a svědomí velmi pěkně zamlouvá a nemohou popřati, že je to velkou výmoužností a nekonečnou výhodou americké republiky, ale jestliže naráží na ostrou kritiku svých vlastních náhledů nebo predsudků, je u nich hned oheň na stěse. Hněvu svému popouštjí uzdu jen slovy, jsou-li oje diněti nebo málomocní, ale cítí-li, že jsou mezi svými, neštítí se ani činu. Zdá se jim to býti zcela "na pořádku", prováděti "mravní nátlak", ačkoli by si měli říci, že takový nátlak většinou jest jen nabáněním strachu. Že tak mnoho veřejných schůzí policejné před řvavými výtržníky chráněno býti musí, není věru zjevem potěšitelným.

Kdo trochu dbá na svá vlastní práva, měl by také stejná práva přiznati jiným. To je stěžejnou zásadou a základním kamenem lidové republiky; nesnášlivost zasluhuje opovržení v každé formě.

Česká masť.

Já nřepsaná tímto oznamuji všem již trpí kostižerem, revmatismem, čerstvými neb zastaralými ranami, bolením očí, růží, vředy, otok m, bolestmi na těle, líšjem, svrabem a vyrážkami na kůži vůbec, že každou z jmenovaných nemocí a bolestí jistě vyhojím. Vyrábím čtenou masť a uvádím jí v křís veřejnost pod jménem: "Paní Kretschmerová česká bylíná a kořená masť." Moje masť jest zde v Omaze za posledních devět roků dosti známa. Zahojila jsem ni kostižer na ruce i nohou, které byly od zdejších lékařů k odevjmut odsouzeny. Vyléčila jsem zde v Omaze celou řadu případů, však pro obmezenost místa nelze mi všecky zde uvést. Každý si dříve kupoval v kalendářích a jinými hembužáři vychvalované masti, ale nejen že byly peníze za ně vyhozeny, ale rány se ještě zhoršily. Cena mojí vřetěčné masti jest: Velká krabička 50 ctů. Na venkov se pod \$1 a 10c. za zásilku žádná masť nezašle. Při objednavání masti dlužno udati, na jakou ránu neb bolest se masť žádá. Masť tato není nikde k dostání než u mne samé, v č. 1940 So, 16th St., Omaha, Neb. 9td.1m

Anna Kretschmerová.
Joseph F. Palk, jednatel MUTUAL LIFE, pojišťovny na život spočenost v New Yorku. Jednatel pro státy Iowa a Nebraska. Hleste se neb dopište na Joseph F. Palk, North Bend, Neb. 1911

HOVORNA.

Posle dotazy plyným třešením zastavte upřesně dotaz pokračování a odpovědi. Dotazy nepřijímáme a nezpracováváme, pokudtohož státa v kol. 7

Charlotte, Kan., 17. října. — Ct. redakce!

Četl jsem v jednom čláku Pokroku Západu asi před dvěma měsíci něco o vzájemném dollaru, že za něj sběratelé mincí už teď nabízejí pět dolarů, myslím, že to byl dolar ražený v roce 1895; buďte tak laskaví, sdělte, jaký by to dolar byl. — 2.) Dostal jsem do ruky anglické noviny "The Farmers Union" a tam jsem četl oznamku, kterou tam dala Numismatic Bank, 89 Court Street, Boston Mass., jestli má někdo staré peníze až do roku 1878, aby je podržel, že za ně dostane dobrou cenu a jestli začle dva centy v kolkách, že mu zařlou cirkuláři číslo 20, z kterého se dozví, co se platí za takovou minci. Tak jsem si proto cirkulář poslal, ale myslím, že je to humbug, aby jen z lidí lákali peníze. Zároveň Vám ten cirkulář posílám, sdělte v Hovorňě, co o tom soudíte. W. K.

Odpověď. — Některé, ale jen ně které starší a v záležitosti peníze mají zvláštní cenu pro sběratele mincí, právě tak jako poctivě známky a die vzácnosti jejich Hl se také cena. Tak na příklad za stříbrný dolar z r. 1894 platí se až \$500, po pětce platí se za dollary ražené v letech 1796, 1797, 1798, 1799. Platíli se také tolik za dolar z roku 1885, nevíme, ale pochybuje. 2.) Firmu tu neznáme a ne můžeme Vám tudíž dáti odpovědi uspokojující. Ostatně nejlépe uděláte, když jí dopíšete a dáte přímou otázku.

Box Butte, Neb. — Čtená red. Pokroku Západu! — Vysvětlíte ve Vašem čteném listu: Jak to je, že vše je lacinějším než bylo dřívě, jen české noviny jsou tak drahé, jak byly před 15 lety. Vždyť pošta i papír jsou lacinější. V. Bárta.

Odpověď. — Neseděl jste někdy ve vlaku, který stál, kdežto po vedlejší trati jel jiný vlak a Vám zdálo se, že jede vlak Váš a ne ten druhý? To byl pouhý optický přelud. Podobně jest i přeludem domnívati se, že české noviny nejsou lacinější. Vemte k ruce časopis český z doby před 15ti neb 20ti lety a porovnejte jej s časopisem nyní a co shledáte? Drahdy, pokud nepočal vycházeti Pokrok Západu, byla cena všech časopisů \$3.00 na rok, jako houska na krámě a odběratel si musil platit poštovné, 5 centů čtvrtletně, tedy celkem \$3.20 ročně. Většina tehdejších časopisů byla o čtyřech stránkách pouze a neobsahovaly ani polovici tolik čtení jako obsahuje nyní řekněme Pokrok Západu. Když teď nám zašlete \$3.00, obdržíte nejen 16ti stránkový týdeník, v němž jak praveno jest více než dvojnásob práce a čtení, než co bylo v časopisech před 15 neb 20 lety, nýbrž dostanete i každý druhý týden 64 stránkový sešit Knihovny Americké a ke všemu tomu ještě přemii v ceně přinejmenším 50 centů. Kdybyste před 15 neb 20 lety byl chtěl tolik čtení do roka koupiti jako můžete nyní u nás za \$3.00, byl by jste tehdy musil předplatiti sobě aspoň tři časopisy a bylo by Vás to stálo \$9.60. Jestliže cena předplatného nebyla snižována, bylo čim dále tím více čtení poskytováno a čtení české v Americe jest nyní vzhledem k množství a kvalitě mnohem lepší, než bývalo kdykoliv dřívě.

Chicago, Ill. — Prosím sdělte mi, jak nynější zakon působí na průmysl prádelnický, mnoho-li se nyní látek přivážjí proti dřívějšímu.

F. Zachaf.
Odp. — V následujícím podáváme tabulku sestavenou dle úředních zpráv a výkazů o přívvozu viněných látek a viněných tovarů, vždy za rok úiskální, končící dnem 30. června:

Za zákona McKinleyho:

Rok	Vážený	Látek vlah	Procento
1891..	\$844,916,196	\$41,060,080	4.85
'92..	827,402,462	35,565,879	4.33
'93..	866,400,922	38,048,515	4.39
'94..	654,994,622	19,591,850	2.99

Za zákona Wilsonova:

Rok	Vážený	Látek vlah	Procento
1895..	\$731,969,965	38,523,548	5.19
1896..	779,719,924	53,494,193	6.82

Za působení obrany celin sa republikánské vlády přiváželo se méně látek, až se mnohem více spotřebovalo a dělnictvo v prádelnách nejen že bylo plně zaměstnáváno, nýbrž přimysel se stále šířil a nové továrny se zakládaly. Za působení zákona Wilsonova se živáči sem mnohem více, až dělnictvo naše vlastní Peníze se posílají továrníkům evropským, "kapitalistům a monopolistům" zámožným, kdežto naše vlastní továrny stojí a dělnictvo zahálá a hladý mře. V měsíci srpnu tohoto roku jedině měli jsme 298 úpadků továren a vyrábětelů, a dluhy \$13,100,249, proti 226 úpadkům loni v témž měsíci, se \$4,131,488 dluhů. Tak působí nynější zakon na dělnictvo a průmysl prádelnický. Jak působí na rolnictvo, vysvitá z následujícího:

Ovat bylo ve Spoj. Státech:

Rok	Podat	V ceně
1891.....	43,431,136	\$108,397,447
1892.....	44,938,365	116,121,290
1893.....	47,273,553	125,909,264
1894.....	45,948,017	89,186,110
1895.....	42,294,064	65,985,767

Jak to poctivě ti stříbrařští hlavaštíelé a vřetěcové a lidé myslí, vyvíjíta nejlépe z následujícího případu, který se udál v úterý v Chicagu: Doly Tombey v Telluride v Colo., jichž majitelem jest bývalý guvernér Alva Adams, jenž běží opět za gubernéra na listku stříbrařském, dále jiní tři stříbrařští potentáti a Franklin H. Head z Chicaga, prodávány jsou anglickému syndikátu za \$2,000,000. Angličtí agenti byli náramně překvapeni, když jim majitelé dolů sdělili, že kupní cenu musí vyplatiti ve zlatě. Jíž před mnoha týdny oddýcali schůzi, v níž v úterý pokračováno, by konečná třobvá smlouva (kontrakt) byla vypracována. Přitomni byli se strany majitelů dolů F. L. Underwood, Wm. Bailly, Geo. Cleveland, Mr. Rosey a Mr. Head a za anglickou společnost z Londýna Exploration Comp. John B. Forych a Henry Bratnoble. Celá záležitost projednávána byla právníky Knight & Brown v jejich úřadovně v Title & Trust Building. Jakmile předčtena byla třobvá smlouva počali si majitelé mezi sebou něco pošeptávati. Ihned vyvatil zástupce anglického syndikátu Bratnoble, táže se, co to znamená. Dáno mu v odpověď, že ve smlouvě není poznamenáno, že kupní cena má býti ve zlatě vyplacena.

"Já se domníval, že jste stříbraři, a že si přejete svobodné stříbro", odpověděl Angličan. "Vy jate přispěli po \$1,500 na Bryanovu kampaně a já se domýšlím, že všichni z této společnosti tak učinili, přiznávajice se, že jsou pro stříbro, nyní však jste všichni proti vlastnímu přesvědčení, žádajice při prodeji svého osobního majetku, by kupní cena byla vypláćena ve zlatě."

Následkem toho smlouva nebyla podepsána, an musí býti přepracována v ten smysl, že kupní cena musí býti zaplácena zlatem.

Naše české chicagské listy dosud se nemohly roztodnouti, pro koho mají psáti. Teprve v poslední době rozhodly se s to velmi dobře. Přát o překot pro stříbraře. Z jakých ohledů, dá se snadno na pretech vypočítati. Politické přesvědčení chicagských listů záleží v hojném bakšiši, jehož se jim však od republikánské strany nedostalo a proto přát o překot proti ní.